

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce **Učebné osnovy z Pracovného vyučovania**

Charakteristika učebného predmetu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

Ciele učebného predmetu

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov

Tretí ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

1. Charakteristika predmetu

Vzdelávací obsah učiva je rozdelený na päť tematických celkov

Človek a práca

Tvorivé využitie technických materiálov

Základy konštruovania

Stravovanie a príprava pokrmov

Ľudové tradície a remeslá

V tematickom okruhu Človek a práca sa žiaci oboznamujú s rôznymi povolaniami a významom učenia sa k príprave na budúce povolanie.

V tematickom okruhu Tvorivé využitie technických materiálov žiaci poznávajú vlastnosti materiálov – papier, kartón, textil, skúmajú vlastnosti odpadových materiálov a zhotovujú z nich výrobky.

V tematickom okruhu Základy konštruovania sa žiaci oboznamujú s dopravnými prostriedkami, bezpečnosťou v doprave a zhotovujú modely dopravných prostriedkov.

V tematickom okruhu Stravovanie a príprava pokrmov žiaci poznávajú rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov v kuchyni, pripravujú jednoduché pokrmy, učia sa zásady správneho stolovania a dodržiavanie základných bezpečnostných pravidiel.

V tematickom okruhu Ľudové tradície a remeslá žiaci skúmajú vlastnú kultúru, tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami, spoznávajú regionálne ľudové remeslá.

2. Ciele učebného predmetu

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov

3. Kľúčové kompetencie

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie
- na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky
- zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch
- vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj
- uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti
- sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie
- kontroluje vlastné konanie a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje
- účinne spolupracuje v skupine, je zodpovedný a dodržiava dohody
- ochotne prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, diskutuje o nich, prispieva k spoločnej práci
- podieľa sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v triede a dobrých medziľudských vzťahov
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr

4. Obsahový štandard

Prehľad tematických celkov

1. Človek a práca (4 hodiny)
2. Tvorivé využitie technických materiálov (12 hodín)
3. Základy konštruovania (5 hodín)
4. Stravovanie a príprava pokrmov (6 hodín)

5. Ľudové tradície a remeslá (6 hodín)

Obsah tematických celkov

1. Človek a práca

Učenie, povolanie, práca. Význam učenia sa k príprave na budúce povolanie. BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok. Výrobné zariadenie, stavba.

2. Tvorivé využitie technických materiálov

Odpadový prírodný a technický materiál. Vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu, pokus na rozložiteľnosť drobných materiálov. Výrobky: z téglikov, zo škatuliek, z drôtu a pod. Papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera. Strihanie, trhanie, skladanie, lepenie. Výrobky: priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu. Textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby, nasiakavosti a iné). Základné stehy (predný, zadný), údaje na vesačkách textilných materiálov. Výrobky: záložka do knihy, obrúsok, gombíkový panáčik a pod.

3. Základy konštruovania

Technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave. Výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy). Bicykel - pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie, údržba a kontrola bicykla pred jazdou. Výrobky: leporelo na tému Jazdíme bezpečne na bicykli.

4. Stravovanie a príprava pokrmov

Kuchyňa, jej hlavné časti a ich rozloženie. Náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam, základné bezpečnostné a hygienické pravidlá. Nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a supermarketoch. Obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa, skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín). Jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.). Stolovanie, pravidlá stolovania.

5. Ľudové tradície a remeslá

Ľudové tradície a remeslá v regióne. Remeselnícka dielňa, múzeum, skanzen. Výrobky: veľkonočné ozdoby a doplnky, ozdoba z drôtu, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné.

V rámci predmetu pracovné vyučovanie v treťom ročníku budeme rozvíjať prierezové témy environmentálnej výchovy, dopravnej výchovy, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia, tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

5. Výkonový štandard

Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zdôvodniť význam práce pre človeka
- vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie
- informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú
- uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka
- diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii
- zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu
- zdôvodniť využitie odpadových materiálov
- vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti
- uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu
- preskúmať vlastnosti odpadových materiálov
- preskúmať vlastnosti papiera
- zhodnotiť využitie papiera v praxi
- zhotoviť výrobok z papiera a kartónu
- šiť základné stehy

- preskúmať vlastnosti textilných materiálov
- zhotoviť výrobok z textilu
- zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení
- vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení
- diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe
- určiť základné časti bicykla
- urobiť elementárnu údržbu bicykla
- zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov
- vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov
- prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi
- vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni
- simulovať nákup potravín
- odhadnúť cenu plánovaného nákupu
- zdôvodniť význam správneho skladovania potravín
- vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín
- pripraviť jednoduchý pokrm
- prezentovať zásady správneho stolovania
- upraviť stôl pred stolovaním
- opísať tradície a remeslá v regiónoch
- vymenovať regionálne ľudové remeslá
- zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami

6. Pedagogické stratégie

Pre dosiahnutie cieľov výuky budú na vyučovacích hodinách využívané metódy analýzy a syntézy, výkladu, didaktických hier, pozorovania, rozprávania, rozhovoru, vysvetľovania, práce s obrazom, práce s textom, exkurzie. Okrem klasických foriem vyučovacieho procesu budú zaraďované aj netradičné formy – problémové, skupinové vyučovanie. V rámci vyučovacieho procesu bude uplatňovaný diferencovaný a individuálny prístup k začleneným žiakom.

7. Učebné zdroje

internet

8. Hodnotenie predmetu

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Štvrtý ročník

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

1. Charakteristika predmetu

Vzdelávací obsah učiva je rozdelený na päť tematických celkov

Človek a práca

Technické materiály

Základy konštruovania

Príprava pokrmov

Ľudové tradície a remeslá

V tematickom okruhu Človek a práca sa žiaci oboznamujú s rôznymi technickými vynálezmi a ich vplyvom na výber povolania.

V tematickom okruhu Technické materiály žiaci poznávajú vlastnosti technických materiálov – papier, textil, drevo a zhotovujú z nich rôzne výrobky.

V tematickom okruhu Základy konštruovania žiaci pracujú so stavebnicami a rôznym technickým materiálom a oboznamujú sa s elektrickou energiou.

V tematickom okruhu Príprava pokrmov žiaci sa učia vytvárať menu na slávnostnú príležitosť a oboznamujú sa s kultúrou stolovania na Slovensku a vo svete.

V tematickom okruhu Ľudové tradície a remeslá žiaci poznávajú ľudové tradície a ľudové remeslá. Učia sa zhotovovať produkty s tým súvisiace.

2. Ciele učebného predmetu

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov

3. Kľúčové kompetencie

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie
- na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky
- zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, hodnotí svoj pokrok, akceptuje spätnú väzbu a uvedomuje si svoje rozvojové možnosti
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch
- vytvára si pozitívny sebaobraz, ktorý podporuje žiacku sebadôveru a sebarozvoj
- uvedomuje si vlastné potreby a aktívne využíva svoje možnosti

- sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností, aktívne si chráni svoje fyzické a duševné zdravie
- kontroluje vlastné konanie a vie odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti a aktívne ich realizuje
- účinne spolupracuje v skupine, je zodpovedný a dodržiava dohody
- ochotne prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, diskutuje o nich, prispieva k spoločnej práci
- podieľa sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v triede a dobrých medziľudských vzťahov
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr

4. Obsahový štandard

Prehľad tematických celkov

1. Človek a práca (4 hodiny)
2. Technické materiály (12 hodín)
3. Základy konštruovania (10 hodín)
4. Príprava pokrmov (4 hodiny)
5. Ľudové tradície a remeslá (3 hodiny)

Obsah tematických celkov

1. Človek a práca

Technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania. Povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi. Pracovné príležitosti v regióne. Najžiadanejšie povolania.

2. Technické materiály

Technické materiály (papier, textil, drevo). Vlastnosti technických materiálov. Výrobky z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia. Výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera. Priesvitnosť. Priehľadnosť. Krčivosť. Nasiakavosť. Pevnosť. Výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, origami, koláž. Priestorové výrobky z kartónu. Textil – vlastnosti textilu (nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť). Údržba textilu. Stehy (krížikový, stonkový a iné). Výrobok podľa strihu. Oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty). Výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku. Dreviny (stromy – ihličnaté, listnaté). Kríky. Vlastnosti drevín. Drevené predmety. Poškodené dreviny. Ohýbanie, oddelovanie, spájanie a úprava povrchu dreva. Výrobky: zvieratka, postavy, príbytky, krmidlá.

3. Základy konštruovania

Konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam. Výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan. Stavebnice alebo rôznych technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí. Elektrická energia. Zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie. Výroba elektrickej energie, význam a šetrenie. Bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami. Elektrický prúd. Elektrický obvod. Zdroj. Spotrebič. Výrobky: hračka (lampión, betlehem) s využitím jednoduchého elektrického obvodu – žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V. Technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich východy a nevýhody.

4. Príprava pokrmov

Stôl na slávnostnú príležitosť. Pokrmy na oslavu (napr. nepečená ovocno – smotanová torta, ovocná šťava). Vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet. Kultúra stolovania na Slovensku a vo svete.

5. Ľudové tradície a remeslá

Ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu). Ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo). Výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné.

V rámci predmetu pracovné vyučovanie v štvrtom ročníku budeme rozvíjať prierezové témy environmentálnej výchovy, dopravnej výchovy, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia, tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

5. Výkonový štandard

Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- uviesť príklady technických vynálezov
- vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne
- zrealizovať jednoduchý projekt
- uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov
- zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu
- uviesť základné suroviny na výrobu papiera
- preskúmať ďalšie vlastnosti papiera
- zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou
- vyšiť ozdobné stehy
- uviesť zásady starostlivosti o textil
- zhotoviť výrobok z textilu
- preskúmať vlastnosti textilných materiálov
- uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami
- zistiť výskyt stromov v okolí
- navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov
- zhotoviť výrobok z dreva
- zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl
- opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí
- uviesť zdroje elektrickej energie
- prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami
- vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou
- zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu
- porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti
- napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail
- vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov
- vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia
- navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť
- vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť
- uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti
- pripraviť jednoduché pohostenie
- navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami
- vytvoriť ozdoby a doplnky
- vymenovať ľudové remeslá
- zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami

6. Pedagogické stratégie

Pre dosiahnutie cieľov výuky budú na vyučovacích hodinách využívané metódy analýzy a syntézy, výkladu, didaktických hier, pozorovania, rozprávania, rozhovoru, vysvetľovania, práce s obrazom, práce s textom, exkurzie. Okrem klasických foriem vyučovacieho procesu budú zaradované aj netradičné formy – problémové, skupinové vyučovanie. V rámci

vyučovacieho procesu bude uplatňovaný diferencovaný a individuálny prístup k začleneným žiakom.

7. Učebné zdroje

internet

8. Hodnotenie predmetu

Žiaci budú hodnotení podľa metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.